

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет природничо-економічний
Кафедра географії та методики її викладання

СИЛАБУС

до навчальної дисципліни
«ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ»

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня на основі повної загальної середньої освіти

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Біологія)

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу	Географія України
Мова викладання	українська
Викладачі	Гарбар Владислав Васильович
Профайл викладачів	http://geo.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/harbar-vladyslav-vasylovych/
E-mail	harbar@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=363
Консультації	Консультації проводяться у вівторок о 15:30 год.; групові або одноосібні

2. Анотація до курсу

Програма вивчення навчальної дисципліни «Географія України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія) додаткова спеціальність Середня освіта (Географія).

Тип дисципліни. вибіркова навчальна дисципліна, компонент професійної підготовки фахівців.

Міждисциплінарні зв'язки: із загальним землезнавством, ландшафтознавством, суспільною географією, соціальною та економічною географією.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Фізична географія України

Змістовий модуль 2. Соціально-економічна географія України

3. Мета та цілі курсу

Мета вивчення навчальної дисципліни: набуття студентами фахових компетентностей щодо викладання курсу географії України в школі у 8 та 9 класах.

Основні підходи до вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни ґрунтується на партнерській співпраці викладачів і студентів, особистісно орієнтованому підході до освіти, принципі систематичності та послідовності в освіті, аналітико-синтетичній професійно спрямованій діяльності студента.

4. Формат курсу

Стандартний курс (комбінований).

5. Результати навчання

Програмні компетентності навчання:

СК 1.1.

Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи розвитку, значення для суспільства.

СК 1.2.

Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів.

СК 1.3.

Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).

СК 1.4.

Здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.

СК 1.10.

Здатність до пошуку джерел географічної інформації та її наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі географічних методів і підходів, у тому числі інформаційних технологій.

СК 1.12.

Здатність розуміти та пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язки у ландшафтах та біогеоценозах.

СК 1.15.

Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України.

Програмні результати навчання з дисципліни

ПРН 1.1.

Знати та розуміти основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географічної науки, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географії.

ПРН 1.2.

Знати географічну термінологію та номенклатуру.

ПРН 1.3.

Описувати основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих компонентів, класифікувати зв'язки і залежності між компонентами.

ПРН 1.4.

Знати та обгрунтовувати перебіг, причини і наслідки процесів, що відбуваються у природних і суспільних територіальних комплексах та їх компонентах.

ПРН 1.5.

Пояснювати просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.

ПРН 1.6.

Пояснювати зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, формулювати наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства.

ПРН 1.7.

Виконувати польові та лабораторні дослідження з географії, інтерпретувати їхні результати.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Рік навчання	2
Семестр вивчення	4
Кількість кредитів ЄКТС	7
Загальний обсяг годин	210
Кількість годин навчальних занять	70
Лекційні заняття	34
Практичні заняття	36

Семінарські заняття	–
Лабораторні заняття	–
Самостійна та індивідуальна робота	140
Форма підсумкового контролю	екзамен

7. Політика курсу

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих..

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Вступ. Фізико-географічне положення України. Годинні пояси.

Тема 2. Геологічна та геоморфологічна будова України.

Тема 3. Корисні копалини України.

Тема 4. Кліматоутворюючі фактори. Розподіл кліматичних показників.

Тема 5. Поверхневі і підземні води. Водні ресурси і гідрологічне районування. Моря України

Тема 6. Ґрунтовий покрив.

Тема 7. Рослинний світ. Тваринний світ.

Тема 8. Ландшафтна карта України. Класифікація ландшафтів. Природна зона.

Тема 9. Територія, кордони, економіко-географічне положення України. Природно-ресурсний потенціал України та його економічна оцінка.

Тема 10. Населення України. Історичні особливості та основні етапи розвитку продуктивних сил.

Тема 11. Металургійний комплекс.

Тема 12. Машинобудівний комплекс.

Тема 13. Хімічна і нафтохімічна промисловість України.

Тема 14. Лісовиробничий та будівельний комплекс.

Тема 15. Легка та харчова промисловість України

Тема 16. Агропромисловий комплекс.

Тема 17. Транспортний комплекс.

Тема 18. Міжнародні економічні зв'язки України.

Рекомендовані джерела: Основна література

1. Мезенцева Н.І. Економічна і соціальна географія України / Н. І. Мезенцева, К.В. Мезенцев навчально-методичний посібник. – К. : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2010. – 239 с

2. Немець Л. М., Сільченко Ю. Ю., Вірченко П. А. Економічна і соціальна географія України. Навчальний посібник. – Харків, 2014. – 265 с.
3. Нетробчук І.М. Фізична географія України: практикум для лабораторних занять [студ.географ.ф-ту]/ Ірина Марківна Нетробчук, Сергій Володимирович Полянський. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2015. – 140 с.

Корисні ресурси Інтернету:

http://www.nbu.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
http://geoknigi.com/book.php	BookFinder. Найбільша електронна бібліотека.
http://www.twirpx.com/signup/submit/	Спеціалізована електронна бібліотека
http://geografica.net.ua/	Пізнавальний сайт географія
http://www.alleng.ru/edu/geogr.htm	Освітні ресурси Інтернету — Географія.
www.openstreetmap.org	Сайт проекту OpenStreetMap

8. Методи навчання та форми оцінювання

Методи:

- Словесні: лекція, розповідь, бесіда (зокрема частково-пошукова);
- Наочні: демонстрування та ілюстрування навчального матеріалу;
- Практичні: практичні завдання, лабораторна робота.

Форми оцінювання:

усне та письмова опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальні проекти.

9. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання. Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання студентом лабораторних завдань та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетенцій навчання.

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

Усні відповіді:

- Повнота розкриття питання;
- Логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;

- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;
виконання письмових завдань:
- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- охайність оформлення письмової роботи.

Поточний контроль (30 балів)

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичному занятті – **12 балів** за одну тему (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами заняття).

Модульні контрольні роботи (25 балів)

Модульна контрольна робота складається з теоретичних питань трьох рівнів складності.

Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу – 12 (12) та 12 (13) балів (ЗМКР 1 – 12 балів), (ЗМКР 2 – 13 балів).

Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок студентів з дисципліни.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Контроль за самостійною роботою (5 балів)

Контроль за самостійною роботою відбуватиметься за допомогою бесіди (опитування), перевірки власних проєктів, письмових відповідей.

**Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти**

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
67-74	D (задовільно)	задовільно	
60-66	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		

34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	незадовільно	не зараховано
------------	---	--------------	---------------

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Конспект лекцій, плани практичних занять, методичні посібники для проведення практичних занять, методичні рекомендації до самостійної роботи студентів, контрольні завдання для проведення проміжного модульного контролю, тощо.